

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رنگ شناسی تخصصی لباس

رشته طراحى و دوخت

گروه تحصیلى هنر

زمینه خدمات

شاخه آموزش فنى و حرفه‌ای

شماره درس ۳۴۶۶

موسوى فاطمى، نادر	۶۸۷
رنگ شناسى تخصصى لباس/ مؤلفان : نادر موسوى فاطمى، شهریار اسدى، فاطمه آذرباش.	ر ۲۸۱/م
– تهران : شركت چاپ و نشر كتاب‌هاى درسى ایران، ۱۳۹۲	۱۳۹۲
۲۲ ص : مصور (رنگى) – (آموزش فنى و حرفه‌ای؛ شماره درس ۳۴۶۶)	
متون درسى رشته طراحى و دوخت گروه تحصیلى هنر، زمینه خدمات	
برنامه‌ریزى و نظارت، بررسى و تصویب محتوا : کمیسیون برنامه‌ریزى و تألیف كتاب‌هاى	
درسى رشته طراحى و دوخت دفتر برنامه‌ریزى و تألیف آموزش‌هاى فنى و حرفه‌ای و كاردانش	
وزارت آموزش و پرورش	
۱. رنگ (پوشاك). ۲. پوشاك – طراحى. الف. موسوى فاطمى، نادر. ب. اسدى، شهریار.	
ج آذرباش، فاطمه د ایران وزارت آموزش و پرورش دفتر برنامه‌ریزى و تألیف آموزش‌هاى	
فنى و حرفه‌ای و كاردانش ه عنوان و فروست	

همکاران محترم و دانش آموزان عزیز :

پیشنهادات و نظرات خود را درباره محتوای این کتاب به نشانی
تهران - صندوق پستی شماره ۴۸۷۴/۱۵ دفتر برنامه ریزی و تألیف آموزش های
فنی و حرفه ای و کاردانش، ارسال فرمایند.

پیام نگار (ایمیل) info@tvoccd.sch.ir
وبگاه (وبسایت) www.tvoccd.sch.ir

این کتاب در سال های تحصیلی ۸۲-۸۱ و ۸۳-۸۲ توسط ۱۲۳ نفر از هنرجویان، ۳۱ نفر از
هنرآموزان، ۲۶ نفر از متخصصان موضوعی و ۱۱ نفر از خبرگان حرفه ای در یک فرایند نمونه گیری تصادفی
از مناظر قابلیت یادگیری، سطح دشواری، صحت مطالب و کاربردی بودن اعتباربخشی گردید و نتایج در
کتاب اعمال شد

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی

برنامه ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر برنامه ریزی و تألیف آموزش های فنی و حرفه ای و کاردانش

نام کتاب : رنگ شناسی تخصصی لباس - ۴۹۱/۵

مؤلفان : نادر موسوی فاطمی، شهریار اسدی و فاطمه آذرباش

اعضای کمیسیون تخصصی : بهیه خوشنویسان، مریم لاجوردی، زهرا امانی تهرانی، زهرا فیروزیار و فاطمه صنعتی

آماده سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۹-۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار : ۹۲۶۶-۸۸۳۰، کدپستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹،

وبسایت : www.chap.sch.ir

عکاس : نسرین اصغری

صفحه آرا : مریم نصرتی

طراح جلد : فاطمه رئوف بی

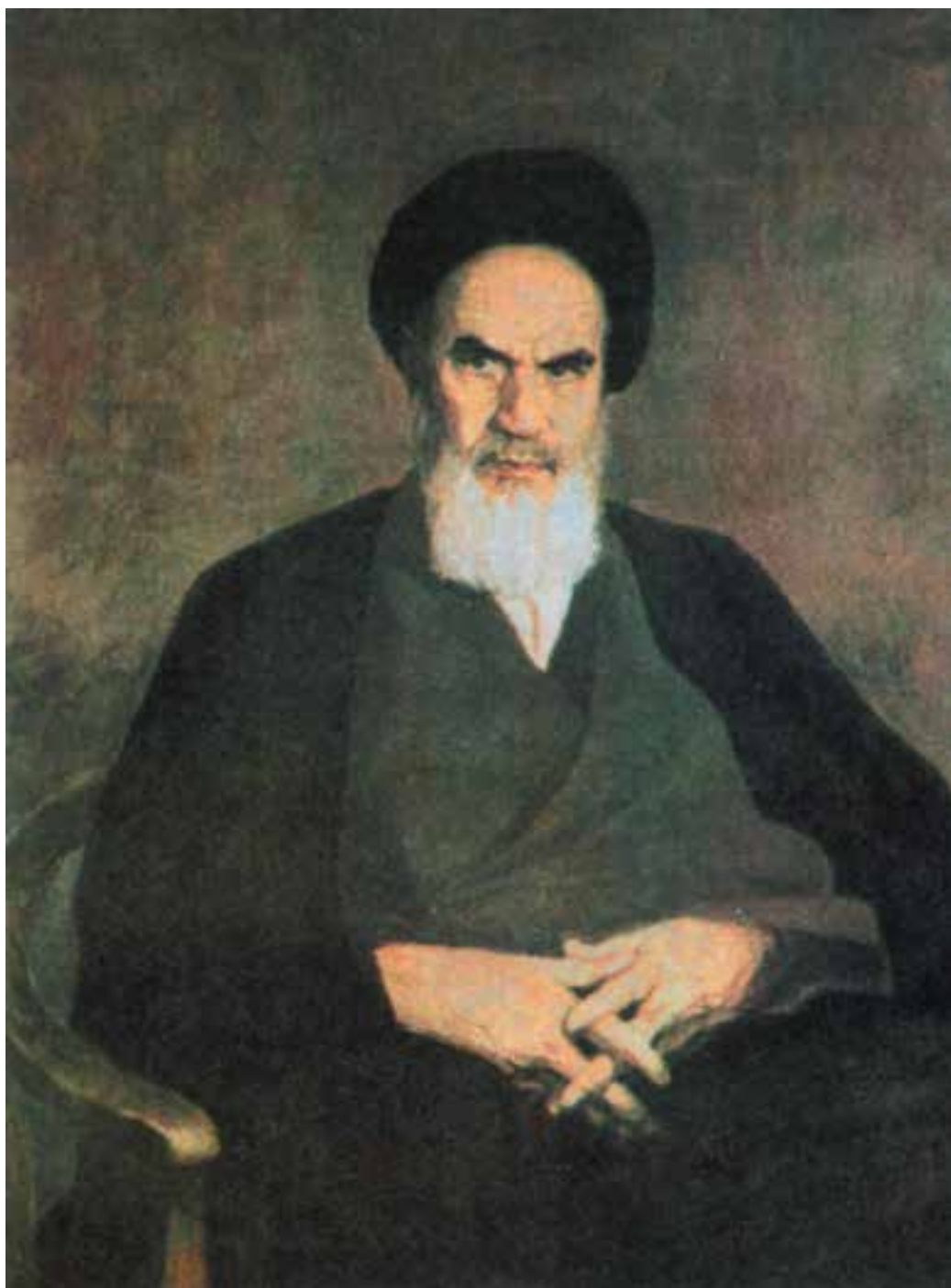
ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران - تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (دارو بخش)

تلفن : ۵-۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار : ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی : ۱۳۹-۳۷۵۱۵

چاپخانه : شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ سیزدهم ۱۳۹۲

حق چاپ محفوظ است.

اثر استاد کیخسرو خروش

هنر عبارتست از دیدن روح تهنه در انسانها

امام خمینی

فهرست

رنگ در لباس ایرانیان

۱

بخش اول: اصول و مبانی رنگ در لباس

فصل اول: ساختار بصری رنگ

۱۳

چرخه رنگ ایتن

۱۵

تونالیته و والر

۱۶

تضادهای رنگی

۱۹

تضاد ته رنگ (تضاد سه رنگ اصلی)

۲۰

تضاد رنگ های مکمل (تضاد رنگ های اصلی و

فرعی)

۲۳

تضاد رنگ های سرد و گرم

۲۸

تضاد تیره و روشن رنگ ها

۳۶

تضاد اشباع رنگ (تضاد کیفیت رنگ)

۴۴

تضاد همزمانی یا سیمولتانه رنگ ها

۵۲

تضاد وسعت رنگی (تضاد کمیت رنگی)

۵۶

۶۲

میان‌های رنگی (پاساژهای رنگی)

۶۶

تأثیر فضایی رنگ

۶۹

تأثیر متقابل رنگ‌ها

۷۲

شکل و رنگ (فرم و رنگ)

۷۵

ترکیب بندی رنگی (کمپوزسیون رنگی)

۸۰ ترکیب بندی براساس رنگ های اشباع و غیر اشباع

۸۱ ترکیب بندی براساس رنگ های روشن و تیره

۸۲ ترکیب بندی براساس رنگ های سرد و گرم

۸۳ ترکیب بندی های ترکیبی

فصل دوم: ساختار بیانی رنگ

۸۵

۸۶ دسته بندی رنگی براساس گروه سنی و جنسیت فرد

۸۶ رنگ های مناسب لباس نوزاد

۸۷ رنگ های مناسب لباس کودک

۸۸ رنگ های مناسب لباس نوجوان و جوان

رنگ های مناسب برای گروه سنی میان سال و

۸۹ کهن سال

دسته بندی رنگی براساس موقعیت های شغلی و

۹۰ نوع فعالیت

بخش دوم : کار با ابزار و فنون طراحی لباس

- ۹۳ فصل سوم : ابزارهای طراحی لباس
۹۴ معرفی ابزارها
۱۰۳ کاربرد ابزارهای طراحی

- ۱۲۶ مواد طراحی خیس (یک بار مصرف)

- ۱۳۴ قلم

- ۱۴۲ آبرنگ

- ۱۵۴ گواش

- ۱۵۶ آکرلیک

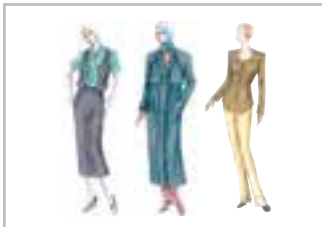
- ۱۶۰ فصل چهارم : نور و سایه در طراحی لباس
۱۶۱ نور، سایه و طراحی لباس

۱۶۵ شیوه‌های رنگ آمیزی در طراحی لباس

۱۷۰ طریقه سایه زدن یک طرح لباس به وسیله مدادرنگی

۱۷۴ طریقه سایه زدن یک مُدل به وسیله گواش

۱۷۹ شیوه سایه زدن یک مُدل به وسیله گواش - مدادرنگی

۱۸۳ فصل پنجم : رنگ و نقوش پارچه

۱۹۵ طراحی و رنگ آمیزی نقوش خالدار

۲۰۲ طراحی و رنگ آمیزی نقوش چهارخانه

۲۰۹ طراحی و رنگ آمیزی نقوش گلدار

۲۲۰

فهرست منابع

همکاران گرامی

- ۱- رعایت تناسب لباس با توجه به موقعیت اجتماعی، فرهنگی و اقلیمی در نظر گرفته شود
- ۲- کلیه مراحل کار حتماً توسط هنرجو با نظارت هنرآموز انجام شود
- ۳- این درس در ۶ ساعت به صورت پیوسته ارائه گردد (از تقسیم ساعات به دروس و ساعات تئوری و عملی جداً خودداری کنید)

- ۴- از ترسیم پس زمینه خودداری کنید
- ۵- پس زمینه به علت تأثیر فضایی رنگ ها ممکن است روی رنگ های طرح های لباس تأثیر متفاوتی ایجاد کند که با اهداف آن درس از جهت تأثیر بصری هماهنگ نمی باشد، سپس ترسیم خطوط طراحی محیطی در پس زمینه اجرای کار الزامی نیست
- ۶- هنرجویان در زمینه دروس رنگ شناسی تخصصی لباس با نظر هنرآموز مربوطه پروژه های عملی ارائه دهند
- ۷- طرح های لباس و انتخاب رنگ ها باید قابلیت اجرا در قسمت الگو (۱) و (۲) - دوخت (۱) و (۲) - و الگو و دوخت لباس کودک (۱) را داشته باشد

- ۸- استفاده از نوار رنگی و توضیحات مربوط به اثر شامل: موضوع، ابزار اثرگذار، ابزار اثرپذیر، تکنیک مورد استفاده در پایین تصاویر آورده شود

- ۹- از ارائه طرح های لباس شب، عروس، لباس های سنتی، لباس های مخصوص دریا و ساحل، تزئیناتی مانند: ساعت، گردنبند، گوشواره و ... پرهیز نمایید (زیرا تزئینات تأثیرات متفاوتی روی لباس ایجاد می کند)

- ۱- پیشنهاد می شود بازدید از موزه های آرشیو لباس، مردم شناسی، ... فیلم های آموزشی از مناظر طبیعت، بازار پارچه، مساجد و قالی ایران ... و بردن هنرجویان به طبیعت یا پارک ها ... در برنامه درسی گنجانده شود (بازدید از طبیعت و تفاوت سایه ها در نور طبیعی و مصنوعی اهمیت به سزایی دارد)

- ۱۱- کار پایان سال هنرجویان پروژه ای خواهد بود که با انتخاب خودشان و با کمک هنرآموزان انجام خواهند داد
- ۱۲- در قالب آثار پاسپار تو از رنگ های خاکستری خنثی یا سفید استفاده شده و از پاسپار تو رنگی استفاده نکنید (زیرا تأثیر متفاوتی روی طرح ایجاد می کند)

- ۱۳- با توجه به این که مقایسه کار هنرجویان توسط خود آن ها می تواند کمک مؤثری در ارتقای سطح کارهای ارائه شده نمایند و از طرف دیگر امکان قضاوت جمعی را فراهم نمایند، لذا توصیه می شود، هنرجویان عزیز در طی سال، از کارهای خویش آلبوم تهیه نمایند و در تناوب های زمانی این آلبوم ها را در سالن نمایشگاه مدرسه در معرض دید همگان و اولیا قرار دهند

- ۱۴- در بخش اول کتاب، برای نشان دادن سر و دست و پا از خطوط محیطی، بدون جزئیات استفاده کرده و سعی نمایید این قسمت ها را رنگ نکنید

- ۱۵- پیشنهاد می شود هنرجویان در این بخش از مانکن طراحی شده آماده جهت اجرای اصول و قوانین رنگی ابزارها و تکنیکی استفاده نکنند

- ۱۶- در بخش دوم، فصل سوم قسمت معرفی ابزار کار: هر موضوع درسی همراه با فصل های چهارم و پنجم تدریس گردد برای مثال: معرفی کاغذ کادو یا زیباتون (فصل سوم) همراه با آموزش تکنیک های کولاژ، کاغذ و کار با زیباتون در فصل پنجم تدریس شود

دفتر برنامه ریزی و تألیف آموزش های

فنی و حرفه ای و کار دانش

مقدمه

امروزه، انسان در زندگی روزمره، صنعتی و مدرن خود، نیاز بسیاری به عامل زیبایی دارد. بی شک یکی از مهم‌ترین عوامل ایجاد زیبایی، عنصر رنگ است که، تنوع، لطافت و زیبایی کافی را به زندگی می‌بخشد.

پژوهشگران، روان‌شناسان و هنرمندان بسیاری به مطالعه رنگ پرداخته‌اند تا کاربردهای مختلف آن را بررسی نمایند و از این پدیده عجیب و زیبا، در زمینه‌های مختلف هنر و علم به‌نحو احسن استفاده کنند.

شاید لباس، یکی از پرمصرف‌ترین کالاها در جوامع امروزی باشد که به‌جز پوشش بدن انسان، در جهت زیبایی نیز به‌کار برده می‌شود. در این حال، رنگ یکی از مهمترین عوامل در طراحی لباس به‌شمار می‌رود. یک طراح لباس، برای کاربرد رنگ در طراحی خود می‌باید نکات متفاوتی را در نظر بگیرد که از این جمله‌اند: خصوصیات روان‌شناختی، موقعیت جغرافیایی و اقلیمی، تاریخی و مذهبی و حتی شرایط اجتماعی - سیاسی رنگ.

رنگ، دارای دو بخش تأثیرگذار است: نخست، بخش فیزیکی و مادی رنگ و دیگری، ابعاد سمبلیک و روان‌شناختی آن که هر دو این ابعاد، لازم و ملزوم یکدیگرند و طراح لباس، برای رنگ‌بندی یک لباس از این خصوصیات بهره می‌جوید.

رنگ، قابلیت‌های بسیاری دارد که این قابلیت‌ها به تناسب فرم و قالب و مجاورت رنگی پدیدار می‌شوند. در بخش رنگ این کتاب، ابعاد مختلف کاربرد رنگ در لباس مطرح می‌گردد تا شما با نمونه‌های مختلف آن در لباس آشنا شوید و برای دست یافتن به این آشنایی، تمرینات لازم را تجربه نمایید.

گفتنی است که رنگ دارای کیفیت‌ها و کمیت‌های نسبی است. در نتیجه، هیچ قانون رنگی مطلق را نمی‌توان تعمیم داد، چرا که رنگ در همجواری‌ها و فضاها، تغییرات عمده‌ای می‌یابد که البته این تنوع در خصوصیات رنگی را، می‌توان یک نکته مثبت تلقی کرد و از این قابلیت‌ها در جهت طراحی بهتر و ایجاد یک اثر هنری ویژه سود جست.

در اینجا از همکاری خانم بهیه خوشنویسان (رنگ در تاریخ لباس)، خانم فاطمه رئوفی (طراحی اسپکس لباس)، خانم آرتامیس هوشیار (اجرای طراحی لباس بخش اول و دوم)، خانم‌ها معصومه سلیمان، سحر امام جمعه‌زاده (اجرای طراحی لباس بخش دوم) و آقای سیدهمایون موسوی (تدوین قسمت ابزار) تشکر می‌شود.

مؤلفان

هدف کلی

شناخت مفاهیم و توانایی ترکیب بندی رنگ و تکنیک های مختلف در طراحی لباس